

STANOWISKO

Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego

Business Centre Club przeanalizował projekt nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego, koncentrując się na kwestiach dotyczących postępowania w sprawach gospodarczych oraz innych, istotnych z punktu widzenia przedsiębiorców i ich udziału w sprawie cywilnej gospodarczej.

Pomimo aprobaty wobec wszelkich działań o charakterze legislacyjnym zmierzających do zwiększenia sprawności działania sądownictwa powszechnego w zakresie rozpoznawania spraw gospodarczych oraz zgody z projektodawcą co do problemów wymagających rozwiązania, z rezerwą podejść należy do prezentowanego stanowiska, iż *„występuje pilna konieczność przemodelowania kształtu procesu cywilnego”*.

Gros problemów w aktualnym sposobie rozpatrywania spraw w postępowaniu cywilnym, w tym także spraw gospodarczych, nie wynika z wadliwości instytucji prawnych prawa cywilnego procesowego czy też niewystarczalności regulacji prawnej w tym zakresie, a związanych jest z kwestiami o charakterze organizacyjnym.

W badaniu ankietowym przeprowadzonym w grudniu przez Instytut Interwencji Gospodarczych Business Centre Club wśród przedsiębiorców, na pytanie, czy aktualnie obowiązujący model postępowania cywilnego w sprawach gospodarczych jest zadowalający, 88,2% respondentów odpowiedziało negatywnie, wiążąc swą ocenę z przewlekłością postępowania, niską sprawnością sądów, wysokością opłat sądowych i brakiem koncentracji dowodów na jednym posiedzeniu/rozprawie.

Wskazywana przez Ministerstwo Sprawiedliwości potrzeba nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego wynika z konieczności usprawnienia postępowania w sprawach cywilnych i w konsekwencji skrócenia czasu rozpoznawania spraw przez sądy. Ministerstwo Sprawiedliwości wskazuje również, iż aktualny tryb sądowego rozwiązywania sporów gospodarczych nie spełnia wymogów obrotu gospodarczego, a sprawy gospodarcze powinny być rozpoznawane szybciej niż pozostałe sprawy cywilne.

Z punktu widzenia przedsiębiorcy:

Kluczową zmianą projektowaną do wprowadzenia jest postępowanie odrębne w sprawach gospodarczych (istniejące w systemie prawa do 2012 r.). Jakkolwiek projektowane rozwiązania w zakresie postępowania w sprawach gospodarczych nie są tożsame do rozwiązań istniejących uprzednio i wprowadzają nowe, niejednokrotnie ciekawe instytucje procesowe, prowadzić mogą one do zwiększonej formalizacji procesu cywilnego w sprawie gospodarczej, co nie pozwoli na uproszczenie i uelastycznienie procesu oraz zwiększenia stopnia przystępności i „przyjazności” dla przedsiębiorców sądów orzekających w sprawach gospodarczych.

Niektóre projektowane rozwiązania – 1) doręczanie pouczeń, 2) surowsze zasady prekluzji dowodowej, 3) możliwość wyłączenia stosowania przepisów o postępowaniu w sprawach gospodarczych na wniosek części przedsiębiorców w zależności od ich cech podmiotowych, 3) zawężenie możliwości dokonania zmian przedmiotowych powództwa w przypadku zmian okoliczności faktycznych, 4) brak możliwości dokonywania zmian podmiotowych po stronie powodowej i pozwanej, 5) wyłączenie możliwości rozpatrzenia powództwa wzajemnego, 6) wprowadzenie możliwości wyłączenia pewnego rodzaju dowodów, w szczególności z zeznań świadków lub z opinii biegłych, w sprawie z określonego stosunku prawnego powstałego na podstawie umowy (umowa dowodowa), 7) ograniczenie możliwości przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka, 8) wprowadzenie praktycznego obowiązku dokumentowania przez przedsiębiorców wszystkich czynności na piśmie oraz 9) wprowadzenie szerszych podstaw obciążenia kosztami procesu, niezależnie od jego wyniku, strony niedostatecznie dążącej do dobrowolnego rozwiązania sporu – **niosą za sobą określone, niejednokrotnie istotne, ryzyka procesowe, które mogą negatywnie wpłynąć na dochodzenie przez przedsiębiorców roszczeń na drodze postępowania cywilnego oraz mogą nie zapewnić realizacji celów stawianych przed nowelizacją przez projektodawcę.** Ryzyka te zostały szczegółowo omówione w szerszej analizie BCC przekazanej projektodawcy w ramach konsultacji.

Projektowana nowelizacja zakłada również podwyższenie opłat sądowych, stanowiących warunek uzyskania ochrony prawnej przed sądem, wnoszonych na rachunek sądu i koniecznych ostatecznie do poniesienia przez strony procesu (w całości przez jedną z nich bądź zgodnie z zasadami częściowego rozdzielenia).

Projektowany wzrost opłat w przypadku największych spraw gospodarczych wyniesie nawet 400%, w przypadku średnich spraw gospodarczych, np. na kwotę 4 mln złotych – wyniesie 100% (ze 100 tys. zł do 200 tys. zł), bardziej kosztochłonne będzie również dochodzenie drobnych roszczeń (w tym zakresie zniesione miałyby zostać m.in. obniżone opłaty obowiązujące w postępowaniu uproszczonym). Znacząco wyższe koszty przewidziane zostały w projekcie m.in. od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej czy od wniosku o udzielenie zabezpieczenia roszczenia pieniężnego składanego przed wytoczeniem powództwa.

Proponowane rozwiązania przyczyniać się będą do wzrostu obciążeń kosztowych po stronie przedsiębiorców (również w przypadku małych przedsiębiorców, w sprawach

roszczeń o stosunkowo niewielkiej wysokości), co nie będzie sprzyjać wspieraniu prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej oraz budowaniu przyjaznego otoczenia prawnego dla przedsiębiorców.

Przedstawiony przez Ministerstwo Sprawiedliwości projekt ustawy stanowi jednak wartościowy materiał do dalszej dyskusji ze wszystkimi interesariuszami postępowania cywilnego, a rozważenie i uwzględnienie zgłaszanych uwag powinno pozwolić na wypracowanie rozwiązań, które mogą przyczynić się do bardziej sprawnego rozpoznawania spraw gospodarczych. Business Centre Club deklaruje udział w pracach merytorycznych nad propozycjami Ministerstwa Sprawiedliwości.

Kontakt:

Magdalena Krawczak

ekspertka BCC ds. prawa cywilnego, prawa karnego gospodarczego i legislacji

tel. 514 658 969

e-mail: magdalena.krawczak@bcc.org.pl

Emil Muciński

rzecznik, Instytut Interwencji Gospodarczych BCC

tel. 602 571 395, 22 58 26 113

e-mail: emil.mucinski@bcc.org.pl; instytut@bcc.org.pl

Business Centre Club istnieje od 1991 roku. Liczba członków Grupy BCC składającej się z Klubu BCC, Związku Pracodawców BCC i Studenckiego Forum BCC wynosi ok. 2000. Wśród członków BCC znajdują się największe korporacje krajowe i zagraniczne. Członkami Klubu są także uczelnie wyższe, wydawnictwa, szpitale, prawnicy, dziennikarze, naukowcy, lekarze, wojskowi i studenci. BCC koncentruje się na działaniach na rzecz rozwoju gospodarki i pomocy przedsiębiorcom. BCC jest członkiem Rady Dialogu Społecznego. Działa w 250 miastach i 24 łóżach regionalnych na terenie całej Polski. Koordynatorem wszystkich działań BCC jest Marek Goliszewski.

Kontakty prasowe: <http://www.bcc.org.pl/Eksperci.244.0.html>

Więcej: <http://www.bcc.org.pl> oraz: <http://www.facebook.com/pages/Business-Centre-Club/301754142096>